

Sygn. akt I Ns 602/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia SR Anna Lipnicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Tarsa

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2015r. w Kędzierzynie-Koźlu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. K. (1)**

z udziałem **F. K., A. K. (1), H. H., C. R. i A. K. (2)**

o stwierdzenie nabycia spadku po H. K.

stwierdza, że spadek po H. K.

zmarłym dnia 30.04.2013r. w P.

ostatnio stale zamieszkałym w P.

na podstawie ustawy nabyli:

- matka A. K. (2), zam. (...) N., R.. 22, Niemcy

w 4/8 częściach

oraz:

- brat J. K. (1), PESEL (...),

- brat F. K., s. J. i A., zam. (...)-(...) M., ul. (...),

- brat A. K. (1), zam. (...)M.A.der R., J.- (...), Niemcy,

- siostra C. R., zam. (...)H., (...), Niemcy,

po 1/8 części każde z nich.

Sygn. akt I Ns 602/13

UZASADNIENIE

Dnia 5.07.2013 r. J. K. (1) wystąpił o stwierdzenie, iż spadek po zmarłym dnia 30.04.2013 r., ostatnio stale zamieszkałym w miejscowości P., H. K. nabyli na podstawie ustawy: wnioskodawca (brat spadkodawcy) oraz uczestnicy postępowania: F. K. (brat spadkodawcy), A. K. (1) (brat spadkodawcy), C. R. (siostra spadkodawcy) – po 10/64 części, a także A. K. (2) (matka spadkodawcy) w 24/64 częściach.

Dnia 30.07.2013 r. H. H. wystąpiła z wnioskiem o otwarcie i ogłoszenie testamentu własnoręcznego, sporządzonego dnia 15.10.2012 r. przez H. K. oraz stwierdzenie, że spadek po ww. zmarłym na podstawie testamentu nabyła w całości wnioskodawczyni.

Sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po H. K.: zainicjowana przez J. K. (1) oraz przez H. H. zostały połączone do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. K., ostatnio stale zamieszkały w miejscowości P., zmarł dnia 30.04.2013 r., jako bezdzietny kawaler. Ojciec spadkodawcy – J. K. (2) zmarł dnia 01.03.2013 r., a więc przed spadkodawcą. Do kręgu spadkobierców ustawowych po zmarłym H. K., należą: matka - A. K. (2) oraz rodzeństwo - J. K. (1), F. K., A. K. (1), C. R.. W/w nie składali oświadczeń w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku po H. K.. Nie toczyło się postępowanie o uznanie za niegodnego dziedziczenia po w/w. Żaden ze spadkobierców nie zawierał ze spadkodawcą umowy o zrzeczeniu się dziedziczenia.

(dowody:

- odpis skrócony aktu zgonu H. K. – k.6,
- odpis skrócony aktu zgonu J. K. (2) – k.7,
- zapewnienie spadkowe – k.98-99)

W skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne o powierzchni 1,4869 ha.

(dowody:

- odpis zwykły księgi wieczystej – k.8-11)

H. K. nie sporządził testamentu ręcznego z dnia 15.10.2012 r.

(dowody:

- próbki pisma – k.51,
- opinia z dnia 15.10.2013 r. – k.65-76,
- wyjaśnienia biegłego J. K. (3) – k.96-97, 190-191,
- opinia uzupełniająca z dnia 24.10.2014 r. – k.131-142)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. W myśl prawa spadkowego o tym, kto dziedziczy majątek spadkowy decyduje w pierwszej kolejności sporządzony przez spadkodawcę testament, a w przypadku jego braku – ustawa. Inicjując postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po H. K., H. H. przedłożyła do akt sprawy testament holograficzny opatrzony podpisem „K. H.” Autentyczność dokumentu została zakwestionowana przez wnioskodawcę J. K. (1). Jednocześnie w/w wniósł o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność ustalenia, czy testament, w posiadaniu którego była H. H., został sporządzony i podpisany przez H. K.. W myśl art. 278 § 1 k.p.c., w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd, po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru, może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii. W realiach przedmiotowej sprawy nie może budzić wątpliwości, iż z uwagi na wysoką specyfikę omawianej materii (analiza porównawcza pisma), koniecznym było posłużenie się specjalistycznymi narzędziami badawczymi jakimi może dysponować tylko biegły z zakresu grafologii.

Podstawą wykonanej przez biegłego J. K. (3) ekspertyzy pismoznawczej była analiza zapisów sporządzonych przez H. K. w pismach prywatnych i urzędowych, a stanowiących pełną treść, skrótowe notatki lub wyłącznie podpis w relacji do graficznych zapisów znaków literowych w treści testamentu z dnia 15.10.2012 r. Na podstawie przeprowadzonych badań identyfikacyjno – porównawczych, w oparciu o przedłożony materiał badawczy do sprawy, biegły stwierdził, iż obrazy kserograficzne odręcznych zapisów literowo – cyfrowych stanowiących treść dowodowego dokumentu pt. (...) oraz widniejący pod nimi obraz podpisu (...) nie należą do rękopisów kreślonych przez H. K..

Konkluzja opinii nie została zanegowana przez wnioskodawcę J. K. (1). W piśmie procesowym z dnia 4.03.2014 r. (data wpływu) uczestniczka postępowania H. H. podniosła zastrzeżenia wobec treści opinii z dnia 15.10.2013 r., wskazując, iż wnioski biegłego ustalone na podstawie badań kserokopii (nie zaś oryginału) testamentu nie mogą mieć charakteru kategorycznej i rozstrzygającej jednoznacznie opinii. Uczestniczka powołała się na stanowisko biegłego zawarte w opinii, zgodnie z którym: „W wyniku procesu ksero – kopiowania cechy motoryczne są słabo przenoszone z oryginału na kopie, gdyż zanika większość cech pisma poziomu mikrostrukturalnego, charakteryzujących ogólną siłę nacisku, rytmiczność nacisku oraz wskazujących na miejsca szczególnego wzmożenia nacisku.” Cechy te, jak wskazał biegły, są szczególnie ważne podczas badania - identyfikacji podpisu. Nadto w/w zarzuciła biegłemu brak poddania materiału przedstawionego do badań analizie pod kątem cech motorycznych pisma, w szczególności stopnia naciskowości, cieniowania pisma, czy impulsu pisania.

Przychylając się do wniosku uczestniczki postępowania H. H., sąd dopuścił w sprawie dowód z przesłuchania biegłego J. K. (3), celem wyjaśnienia zastrzeżeń zgłoszonych w piśmie z dnia 4.03.2014 r. (data wpływu). Przesłuchiwany na rozprawie w dniu 21.05.2014 r.. biegły przyznał, iż do badań porównawczych posłużył się otrzymaną kserokopią testamentu z dnia 15.10.2012 r. Jednakowoż podniósł, iż jakość odwzorowania linii graficznych na kserokopii dokumentu pozwalała na wydanie rzetelnej opinii bez analizowania oryginału testamentu. Biegły potwierdził, iż materiał do badań porównawczych, jaki został mu przedstawiony, pochodził od jednej osoby, jednakże innej, aniżeli testament z dnia 15.10.2012 r.

Celem ponownego wykonania ekspertyzy pismoznawczej, z uwzględnieniem analizy oryginału testamentu z dnia 15.10.2012 r. oraz badania materiału porównawczego poszerzonego o dokumenty doręczone przez: Wójta Gminy C., Starostę Powiatu K.i (...) Sp. z o.o. (...)w K., zawierające elementy pisma spadkodawcy, sąd dopuścił w sprawie dowód z uzupełniającej pisemnej opinii biegłego J. K. (3). W treści opinii uzupełniającej z dnia 24.10.2014 r., biegły podtrzymał wnioski opinii zasadniczej.

W piśmie procesowym z dnia 11.02.2015 r. (data wpływu), uczestniczka postępowania H. H. uznała opinię uzupełniającą za niejasną i niepełną. Podniosła, iż biegły w treści ekspertyzy nie wytłumaczył na czym polega odmiennosc w ogólnym obrazie pisma i podpisów. Dalej, w ocenie w/w, biegły nie wskazał także w sposób nie budzący wątpliwości różnic w topografii i wartościach mierzalnych w wysokościach i szerokościach znaków graficznych. Uczestniczka podniosła nadto, iż opinia niewyczerpująco wyjaśnia problematykę budowy znaków oraz ich detali oraz nie zawiera wyczerpującej analizy sposobów posługiwania się pismem przez spadkodawcę.

Wezwany na rozprawę w dniu 13.05.2015 r., celem ustosunkowania się do zarzutów uczestniczki postępowania, biegły J. K. (3) oświadczył, iż posługując się metodą graficzno-porównawczą ustalił, iż nie ma cech wspólnych pomiędzy pismem H. K. pochodzącym z materiału porównawczego, a pismem, którym został sporządzony testament. W odniesieniu do zarzutów uczestniczki postępowania H. H., biegły podniósł, iż bazowanie na podobieństwie jednej litery jest niemiarodajne, albowiem wszyscy uczą się pisać na podobnych wzorcach elementarnych, a nadto świadomie fałszując pismo innej osoby, upodabnia stawiane litery do pisma autentycznego. Biegły skonkludował, iż w ekspertyzie pismoznawczej należy koncentrować się nie tyle na cechach podobnych, co bardziej – na cechach różniących oba pisma. Ekspert zwrócił uwagę na różnicę w kącie pochylenia pisma w materiale porównawczym i testamencie. Jednocześnie biegły wykluczył, ażeby różnice w badanych pismach powodowane były niesprzyjającymi okolicznościami w pisaniu tj. nierówne podłoże, czy zły stan psychiczny kreślącego.

Biegły, w ocenie sądu I instancji w sposób jasny, logiczny i zrozumiały odniósł się do wszystkich pytań uczestniczki postępowania, stanowczo i konsekwentnie uzasadniając wnioski opinii (art. 285 § 1 kpc). Jednocześnie konsekwentnie podtrzymał w sprawie stanowisko, iż obrazy kserograficzne odręcznych zapisów literowo – cyfrowych stanowiących treść dowodowego dokumentu pt. (...) oraz widniejący pod nimi obraz podpisu (...) nie należą do rękopisów kreślonych przez H. K.. Z uwagi na powyższe, wnioski opinii zasadniczej, opinii uzupełniającej oraz ustnych wyjaśnień, sąd przyjął jako własne. W kontekście powyższego, sąd nie dopuścił w sprawie, wnioskowanego przez uczestniczkę postępowania H. H., dowodu z przesłuchania świadków J. H. i P. H., na okoliczność sporządzenia przez H. K. testamentu holograficznego z dnia 15.10.2012 r. W ocenie sądu bowiem, pokrewieństwo świadków z uczestniczką postępowania znacznie obniża walor dowodowy zeznań w/w, a nadto, dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków przeciwko osnowie opinii nie znajduje uzasadnienia w kontekście uznania przez sąd, iż opinia zasadnicza, uzupełniająca, jak i wyjaśnienia biegłego dają obraz pełny, spójny, rzetelny i nie wymagają dalszych uzupełnień.

W tym stanie rzeczy, ponad wszelką wątpliwość sąd uznał, iż H. K. nie dokonał rozrządzenia swoim majątkiem drogą testamentu, w związku z czym, podstawą ustalenia grona spadkobierców, jak i przypadających im części w masie spadkowej są przepisy Tytułu II, Księgi IV Kodeksu cywilnego, regulujące dziedziczenie drogą ustawy.

W myśl art. 924 k.c., spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś wedle treści art. 925 k.c., spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Powyższe oznacza, iż z mocy samego prawa (ex lege) spadkobierca wstępuje w ogół praw i obowiązków zmarłego. Od chwili nabycia spadku może zaś objąć spadek we władanie, zarządzać nim i pobierać z niego pożytki. Jego prawo podlega ochronie, może więc żądać wydania spadku lub poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład spadku od osoby, która włada spadkiem, ale spadkobiercą nie jest (art. 1029 k.c.).

Zgodnie z ustawowo ustalonym porządkiem dziedziczenia, w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych (art. 932 § 3 k.c.). Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych (art. 932 § 4 k.c.).

Z odpisu skróconego aktu zgonu J. K. (2) (ojca spadkodawcy) wynika, iż nie dożył on otwarcia spadku po H. K.. Zgodnie z treścią art. 671 § 1k.p.c., za dowód, że nie ma innych spadkobierców, może być przyjęte zapewnienie złożone przez zgłaszającego się spadkobiercę. Na rozprawie dnia 21.05.2014 r. wnioskodawca J. K. (1) złożył zapewnienie spadkowe, z treści którego wynika, iż spadkodawca zmarł jako bezdzietny kawaler, w chwili jego śmierci zaś do grona spadkobierców ustawowych, poza wnioskodawcą (bratem zmarłego), należeli: matka A. K. (2) oraz rodzeństwo: F. K., A. K. (1) i C. R..

Z uwagi na powyższe, sąd orzekł, iż spadek po H. K. zmarłym dnia 30.04.2013 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P., na podstawie ustawy nabyli: A. K. (2) – matka, w 4/8 częściach oraz J. K. (1) - brat, F. K. – brat, A. K. (1) – brat i C. R. – siostra, po 1/8 części każdy z nich.